

Р
 Образуван в. д. А. 5 / 2005 г.
 Определен за д. п. л. д. с. к.
 Насрещан в. д. А. 5 / 2005 г.
 по в. д. А. 5 / 2005 г.
 в 19.04.2005 г.

До
 Конституционния съд
 на Република България

И С К А Н Е

от група народни представители
 в 39-то Народно събрание

за задължително тълкуване
 на част от разпоредбата на чл. 129, ал.2 във връзка с
 § 2 от ПЗР на Конституцията

Чл.129,ал.2,изр.1 :“Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават и освобождават от президента на републиката по предложение на Висшия съдебен съвет за срок от 7 години без право на повторно избиране.”

§ 2 от ПЗР : “До избирането на Върховния касационен съд и Върховния административен съд техните правомощия по чл. 130, ал.3 и чл. 147, ал.1 от Конституцията се упражняват от Върховния съд на Република България.”

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Молим Конституционния съд, на основание чл. 149, ал.1, т.1 и чл. 150, ал.1 от Конституцията, да даде задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 129, ал.2, изр. 1 в частта “без право на повторно избиране” във връзка с § 2 от ПЗР на Конституцията. Необходимостта от тълкуване произтича от съпоставянето на двете разпоредби ; те сами за себе си не поставят въпросителни, но в съотношение пораждаат неяснота, съмнения и противоречиви мнения относно прилагането на чл. 129, ал.2, изр. 1 в частта му, забраняваща втори мандат ; т.е. налице е правен проблем, заложен в съотношението на посочените норми, който трябва да бъде решен.

Предметът на исканото тълкуване е дали назначаването на едно лице за председател на ВКС или на ВАС, след като това лице е било вече председател на Върховния съд на РБългария при действието на Конституцията от 1991 г., съставлява “повторно избиране” по смисъла на чл. 129, ал.2, изр.1 от Конституцията във връзка с § 2 от преходните и заключителните й разпоредби.

Практическата цел, с която отправяме искането за тълкуване, е разкриването на действителния смисъл и съдържание на конституционния текст, за да бъде изключена каквато и да е вариантност при прилагането му и констатираното в практиката нееднозначно и противоречиво възприемане на забраната за повторно заемане на длъжността, след като същото лице вече е бил председател на Върховния съд, да бъде премахнато.

Правният интерес от очакваното тълкуване е да не се допуска заемането на тези високо публични длъжности с конституционно регулиран и защитен статут да бъде "повторно", в противоречие с изричната забрана в Конституцията, целяща върховете в решаващите държавни сфери, в т.ч. и съдебната, да не се заемат от едни и същи лица, а да бъдат периодично обновявани.

Нашето становище по поставения за тълкуване предмет е следното: като се има предвид уредбата в § 2 от ПЗР, последвалото я законодателство /Законът за ВСС, Законът за съдебната власт/ и практиката на Конституционния съд избирането на едно лице за председател на ВКС или ВАС, след като е било председател на Върховния съд при действието на сегашната Конституция, е "повторно избиране" по смисъла на чл. 129, ал.2, изр.1 от Конституцията.

Съображенията ни са следните : възприемането, тълкуването и прилагането на една конституционна норма според вложения в нея смисъл трябва да е съобразено с цялостната уредба на конкретния институт в Конституцията. Без съмнение в случая уредбата на § 2 от ПЗР, който предвижда, че до избирането на ВКС и ВАС техните правомощия по чл. 130, ал.3 и чл. 147, ал.1 от Конституцията се упражняват от Върховния съд, действащ в условията на новия конституционен ред, има пряко отношение към поставения въпрос. Ще илюстрираме с конкретни хипотези: Правомощията по чл. 130, ал.3 от Конституцията са за избирането на членовете на ВСС от квотата на съдебната власт. Председателят на ВКС и председателят на ВАС са членове на ВСС по право /чл. 130, ал.2 от Конституцията/. Това конституционно положение има развитие в Закона за Висшия съдебен съвет /отм./, чийто § 1 от ПЗР гласи, че до създаването на ВКС и ВАС член на ВСС по право е председателят на Върховния съд. При това положение ако едно лице, което е било председател на Върховния съд след 13.юли 1991 г., стане председател на ВКС или на ВАС, то ще бъде член на Висшия съдебен съвет повече от 7 години, докато напр. главният прокурор - не. А това противоречи на вложения в Конституцията принцип за състава на ВСС и неговите членове по право.

Правомощията по чл. 147, ал.1 от Конституцията засягат формирането състава на Конституционния съд от квотата на съдебната власт. Във времето до създаването на ВКС и ВАС, ако Върховният съд веднаж е излъчил от състава си лицето X за конституционен съдия, то впоследствие ВКС или ВАС не би могъл да излъчи X наново за свой представител.

Така уредбата на § 2 от ПЗР на Конституцията, проектирана върху чл. 129, ал.2, изр. 1 и забраната за "повторно избиране" е в подкрепа на изразеното по-горе становище. Това конституционно положение рефлектира и в законодателството : посоченият вече Закон за Висшия съдебен съвет /отм./

е създаден от същото Велико Народно събрание, което е гласувало и самата Конституция от 1991 г., Законът за съдебната власт в неговия § 15 на ПЗР гласи :”До избирането на ВКС и на ВАС компетенциите им се изпълняват от Върховния съд”. Конституционният съд тълкува положението в същия смисъл /Решение № 13/1993 г./.

Следователно по Конституция, по действащите закони и съгласно практиката на Конституционния съд председателят на Върховния съд от 1991 г. насам е осъществявал в пълен обем обединените правомощия на председателите на несъздадените ВКС и ВАС, което дава достатъчно основания за заключението, че избирането за председател на ВКС или на ВАС лице, което е било председател на Върховния съд, представлява “повторно” по смисъла на чл. 129, ал.2, изр.1 от Конституцията. Първото избиране – за председател на Върховния съд, е конституционна пречка за избиране на същото лице за председател на ВКС или на ВАС, защото се явява “повторно”.

Аргумент в подкрепа на изложеното становище се съдържа и в чл. 124 от Конституцията : формулировката “осъществява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища” не свидетелства за различна по съдържание функция на касационната инстанция от тази на бившия Върховен съд.

Считаме, че изясняването съдържанието на понятието “повторно избиране” по смисъла на чл. 129, ал.2, изр.1 във връзка с § 2 от ПЗР на Конституцията има важно значение за укрепването на конституционността и правовия ред в държавата , за стабилността на конституционно установените органи и изобщо на цялата конституционна система. Обществото и държавните органи в България се нуждаят от ясно разбиране за това, кога избирането на едно лице за председател на ВКС, за председател на ВАС или за главен прокурор е “повторно” и поради това – забранено от Конституцията.

По изложените съображения молим Конституционния съд да постанови решение за задължително тълкуване на поставения въпрос, дали назначаването на едно лице за председател на ВКС или на ВАС, след като това лице е било вече председател на Върховния съд на РБългария при действието на Конституцията от 1991 г., съставлява “повторно избиране” по смисъла на чл. 129, ал.2, изр.1 от Конституцията във връзка с § 2 от преходните и заключителните разпоредби.

Молим да определите като заинтересувани страни по делото Народното събрание, Президента на Република България, Министерския съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Главния прокурор и Висшия съдебен съвет.

Народни представители :

1. *Георги Георгиев*
2. *Юлияна Дончева*
3. *Радослав Кисев*
4. *Борислав Цекев*
5. *Ивоара Илиева*
6. *Величко Климов*

- 7. Емил Кошлуков
- 8. Недялко Калгезев
- 9. Сийка Шишовска
- 10. Тетян Казак
- 11. Емел Етем
- 12. Ахмед Юсеин -
- 13. Мехмед Викме -
- 14. Итим Итим -
- 15. Исмет Саралийски
- 16. Хемал Еюп -
- 17. Хюсеин Чауш -
- 18. Дневдег Укчоров
- 19. Мустафа Зинал
- 20. Нерин Узун -
- 21. Юнаи Тачи -
- 22. Хасан Аземов -
- 23. Люиви Мейан -
- 24. Ремзи Дурмиз Осман -
- 25. Алмасман Умаров
- 26. Александър Насилов
- 27. Георги Торукков -
- 28. Анаска Пенева
- 29. Химитър Димитров -
- 30. Хейоф Валов Агов -
- 31. Иво Вилков
- 32. Алт. Гагаузов
- 33. Зейне Мухамед
- 34. Радослав Георгиев Чакевски
- 35. Димитър Софранов Софранов
- 36. Химитър Свободков *доб. ул
- 37. Божко Великов - Г. Великов

38. Райсфон Ми. Минков
39. Морган Стануков
40. Иконом Станков
41. Кресташе Атанасов
42. Варна Станчев
43. Атанас Крумов Доров
44. Румяна Цанкова Станоева
45. ~~Варна Станков~~
46. Мана Костадинов Кейков
47. мръ. Ветко Улешакиров
48. Темка Иванова Темева
49. Антонина Бончева Бончева
50. Люцкан Илиев Дзякчиев
51. Явор Милушев -
52. Знайки Бобев
53. Крисило Везишев
54. Борислав Славев Борисов
55. Морган Мирзел Митев
56. Марице Цанов Цанов
57. Мавничка Трифунда Митков
58. Марица Василев -
59. Надя Д. Атанасова -
60. Георги А. Костуров
61. Весел Келев

- 62. Михаил Миков
- 63. Игорь ПАКЕВ
- 64. Евгений Кудряков
- 65. Георгий Божинков
- 66. Тамара Антанас